C/2024/578

4.1.2024

Kokkuvõte komisjoni otsusest,

mis on tehtud 21. veebruaril 2022,

võttes arvesse nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004 artikli 21 lõiget 4

(Juhtum M.10494 – VIG/AEGON CEE (artikli 21 kohane menetlus))

(Ainult ingliskeelne tekst on autentne)

(C/2024/578)

Komisjon võttis 21. veebruaril 2022 vastavalt nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrusele (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle ([1]) ja eriti selle artikli 21 lõikele 4 vastu otsuse. Otsuse mittekonfidentsiaalne täisversioon on juhtumi autentses keeles kättesaadav konkurentsi peadirektoraadi veebisaidil: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?clear=1&policy_area_id=2

I. KOONDUMISE OSALISED JA KOONDUMINE

(1) Vienna Insurance Group AG Wiener Versicherung Gruppe (edaspidi „VIG“) on rahvusvahelise kindlustusgrupi Vienna Insurance Group valdusettevõtja, kelle peakorter on Austrias. Tal on tütarettevõtteid ja filiaale 30 riigis, peamiselt Kesk- ja Ida-Euroopas. Ungaris tegutseb ta oma sealsete tütarettevõtete kaudu. VIG on elu- ja kahjukindlustusteenuste pakkuja.

(2) AEGON N.V. (edaspidi „AEGON“) on kindlustusgrupp, mille peakorter on Madalmaades. Tema ettevõtted Ungaris, Poolas, Rumeenias ja Türgis (edaspidi „AEGON CEE“) tegutsevad elu- ja kahjukindlustuse, pensionifondide ja varahalduse ning nende tugiteenuste valdkonnas. AEGONi Ungari tütarettevõtteid, mis kuuluvad AEGON CEE ettevõtete hulka, nimetatakse edaspidi „AEGON Hungary“.

(3) VIG kavatseb omandada ainukontrolli AEGON CEE üle (edaspidi „tehing“). VIG ja AEGON sõlmisid 29. novembril 2020 ostu-müügi lepingu.

(4) See kontrolli omandamine on liidu seisukohalt oluline koondumine ühinemismääruse tähenduses. VIG teatas ainukontrolli omandamise kavast komisjonile 15. juulil 2021. Pärast teate läbivaatamist kiitis komisjon tehingu 12. augustil 2021 tingimusteta heaks.

II. KOKKUVÕTE

A. Ühinemismääruse artikkel 21

(5) Ühinemismääruse artikli 21 kohaselt on komisjonil ainupädevus kontrollida liidu seisukohalt olulisi koondumisi. Samas artiklis on sätestatud, et liikmesriigid ei tohi kohaldada selliste koondumiste suhtes siseriiklikke konkurentsialaseid õigusakte. Liikmesriigid võivad küll võtta meetmeid oma õigustatud huvide kaitseks, kuid need peavad olema vajalikud ja proportsionaalsed ning kooskõlas ELi õiguse üldpõhimõtete ja sätetega.

(6) Ühinemismääruse artikli 21 lõike 4 kohaselt on õigustatud (tunnustatud) huvid lisaks avalikule julgeolekule ka meediakanalite paljusus ja usaldatavusnormatiivid. Nende tunnustatud huvide kaitsmiseks võib ilma komisjoni eelneva teavitamise ja heakskiiduta võtta ja jõustada meetmeid, mis võivad liidu seisukohalt olulist koondumist takistada või häirida või seda tingimustega siduda, kuid need meetmed peavad tõepoolest olema võetud tunnustatud huvide kaitseks ning selgelt lähtuma proportsionaalsuse ja mittediskrimineerimise põhimõttest.

([1]) ELT L 24, 29.1.2004, lk 1–22.

(7) Kui riik võtab meetmeid, mille eesmärk on kaitsta muid huve kui eespool nimetatud tunnustatud huvid, tuleb neist komisjonile enne jõustumist teatada, et komisjon saaks neid enne jõustumist kontrollida (nn teatamiskohustus ja rakendamiskeeld).

(8) Komisjonil on väljakujunenud tava küsimuses, kuidas saavutada, et ühinemismääruse artikkel 21 koostoimes Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artikli 4 lõikega 3, millega on kehtestatud ELile ja liikmesriikidele lojaalse koostöö kohustus, täidaks oma soovitud eesmärgi: kui tal tekib põhjendatud kahtlus, kas meetmetega tõepoolest kaitstakse tunnustatud huve ja/või kas need ikka lähtuvad proportsionaalsuse ja mittediskrimineerimise põhimõttest, tuleb teatamiskohustust ja rakendamiskeeldu järgida ka juhtudel, kui siseriiklikke meetmeid võetakse tunnustatud huvide kaitseks ([2]).

B. **Ungari keelav otsus**

(9) Ungari valitsus võttis 28. novembril 2020 koroonaviiruse pandeemia tõttu kehtestatud eriolukorra raames vastu määruse, millega laiendati välismaiseid otseinvesteeringuid käsitlevate Ungari õigusaktide kohaldamisala. Nüüd kuuluvad nende õigusaktide kohaldamisalasse ka juhtumid, kus mõne muu EL liikmesriigi ettevõtja omandab mõne kindlustussektoris tegutseva Ungari ettevõtja, ning Ungari valitsus võib selliseid juhtumeid kontrollida ja ka vaidlustada.

(10) Nende välismaiseid otseinvesteeringuid käsitlevate muudetud õigusaktide alusel teatas VIG Ungari siseministeeriumile, et omandab AEGON Hungary. Ungari siseminister tegi 6. aprillil 2021 otsuse VIGil AEGON Hungary omandamine keelata (edaspidi „keelav otsus“), esitamata muid põhjendusi peale selle, et tehing rikub Ungari riikliku julgeoleku huve.

(11) VIG esitas 5. mail 2021 keelava otsuse peale apellatsioonkaebuse Budapesti linnakohtule. Seejärel kaasati menetlusse ka AEGON kui huvitatud isik. Budapesti linnakohus jättis 31. augustil 2021 VIGi apellatsioonkaebuse rahuldamata. VIG ja AEGON esitasid 19. oktoobril 2021 Ungari ülemkohtule apellatsioonkaebuse Budapesti linnakohtu otsuse peale. Selle läbivaatamine Ungari ülemkohtus on pooleli.

C. **Komisjoni uurimine**

(12) Komisjon algatas 29. oktoobril 2021 uurimise küsimuses, kas keelav otsus on kooskõlas ühinemismääruse artikliga 21.

(13) 20. jaanuaril 2022 teatas esitas komisjon Ungarile oma esialgse järelduse, mille kohaselt keelav otsus ei ole kooskõlas ühinemismääruse artikliga 21, ning palus Ungaril esitada selle kohta märkusi.

(14) Ungari vastas komisjoni esialgsele järeldusele 10. veebruaril 2022. Komisjon vaatas Ungari väited läbi ja võttis neid oma otsuses esitatud järelduste tegemisel arvesse.

([2]) Komisjoni varasem praktika vt komisjoni 20. detsembri 2006. aasta otsus juhtumis M.4197 *E.ON / Endesa*, punkt 27, komisjoni 26. septembri 2006. aasta otsus juhtumis M.4197 *E.ON / Endesa*, punkt 24, ja komisjoni 20. juuli 1999. aasta otsus juhtumis M.1616 *BSCH / Champalimaud* (ajutised meetmed), punktid 65–67. Euroopa Kohus on leidnud, et sellist lähenemisviisi järgiv komisjoni otsus ei sisalda ilmseid vigu (6. märtsi 2008. aasta otsus kohtuasjas C-196/07 komisjon *vs.* Hispaania, C-196/07, EU:C:2008:146, punktid 35–36).

D. **Komisjoni hinnang**

(15) Komisjon leidis, et:

(a) Ungari ei ole selgitanud, mille poolest kujutab AEGON Hungary uus investor – Austria kindlustusselts VIG – oma laadilt suuremat ohtu avalikule julgeolekule kui AEGONi Hungary praegune omanik Madalmaade kindlustusselts AEGON,

(b) komisjonil tuleb sageli läbi vaadata kogu liidu seisukohalt olulisi koondumisi kindlustussektoris, kuid seni ei ole liikmesriigid väljendanud muret avaliku julgeoleku pärast, ning

(c) Ungari ei ole esitanud komisjonile (ega VIGile ega AEGONile) sisulisi põhjendusi keelava otsuse kohta, kui jätta kõrvale väide, et tehing ohustaks Ungari avalikku julgeolekut.

(16) Seetõttu tekkis komisjonil põhjendatud kahtlus, kas keelava otsuse eesmärk on tõepoolest kaitsta õigustatud huvi – avalikku julgeolekut –, ning kas otsus on kooskõlas ELi õiguse üldpõhimõtete ja sätetega. Seega oleks keelav otsus tulnud enne rakendamist esitada komisjonile läbivaatamiseks ja heakskiitmiseks. Kuna seda ei tehtud, on rikutud teatamiskohustust ja rakendamiskeeldu.

(17) Lisaks uuris komisjon keelava otsuse vastavust ELi õiguse üldpõhimõtetele ja sätetele, eelkõige Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklis 49 sätestatud asutamisvabadusele.

(18) Keelav otsus piirab VIGi asutamisvabadust. Ungari ei ole nõutaval määral tõendanud, et keelav otsus võeti avaliku julgeoleku kaitsmiseks nii suure ja tõelise ohu eest, et tuleb teha erand asutamisvabadusest. Lisaks ei ole Ungari tõestanud, et keelav otsus aitab kaitsta avalikku julgeolekut ja on proportsionaalne.

(19) Seega ei ole keelav otsus kooskõlas ei asutamisvabaduse ega ELi õiguse üldpõhimõtete ja sätetega, vaid rikub ühinemismääruse artikli 21 lõiget 4.

III. **JÄRELDUS**

(20) Eespool nimetatud põhjustel on otsuses esitatud järeldus, et Ungari siseministri 6. aprilli 2021. aasta otsus keelata VIGil AEGON Hungary omandamine, mille Ungari võttis vastu ilma komisjoni eelneva teavitamise ja heakskiiduta, rikub määruse (EÜ) nr 139/2004 artiklit 21 ja on vastuolus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 49. Seega eirab Ungari otsus põhjendamatult komisjoni ainupädevust teha otsuseid liidu seisukohalt oluliste koondumiste üle.

(21) Otsuse kohaselt peab Ungari oma keelava otsuse 18. märtsiks 2022 kehtetuks tunnistama.